

לומדים בבית

מחזור המים

שיעור מספר 1: לאן "נעלמו" המים?

חלק א: מה קרה למים?

קראו את הקטע הבא והשיבו על השאלות:

טיפת מים קטנה ירדה על אפו של נועם. הוא הרים את ראשו והתבונן בשמים. עננים כבדים ושחורים כיסו את השמים וגשם החל לרדת. נועם התבונן בטיפות הנופלות. הן נפלו והרטיבו אותו. הן נפלו והרטיבו את האדמה החומה והיבשה. הן נפלו והרטיבו את הכביסה שאמא תלתה באותו יום על החבל. הן נפלו והרטיבו את הפרחים שבגינה. הן נפלו והרטיבו את השביל והמדרכה שנמשכה ממנו ברחוב. הן נפלו והרטיבו גגות של מכוניות וכבישים ועצים.

ואז שמע נועם את אמא צועקת: "נועם, הביתה, יורד גשם". נועם נכנס הביתה. הגשם המשיך לרדת. מהחלון בבית ראה אותו נועם מטפטף על השמשות, נשפך מהמרזבים וזורם בנחלים קטנים לאורך הרחוב. "כל כך הרבה מים", חשב נועם. "ולאן הם זורמים?". למחרת זרחה השמש. בגינה, האדמה הייתה רטובה. טיפות קטנות הציצו מבין העלים של הצמחים. שלוליות קטנות נוצרו בין אבני המדרכה.

כעבור עוד יום כשצעד נועם לבית הספר היה הרחוב כולו נקי ויבש. "לאן נעלמו כל המים?" התפלא נועם.

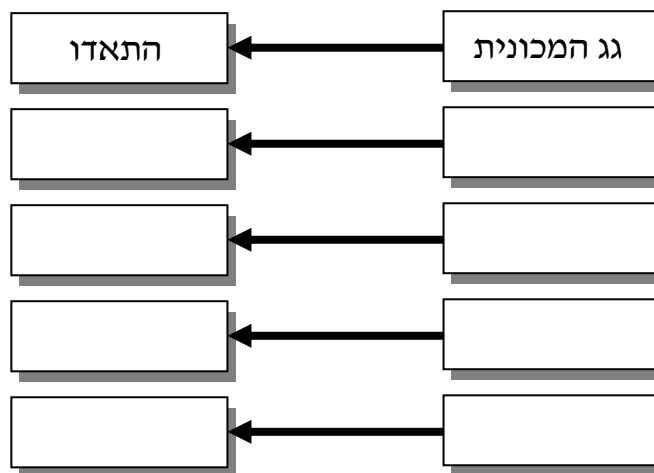
מרכז ארצי להשתלמויות הדרכה וייעוץ בחינוך מדעי וטכנולוגי לבתי הספר היסודיים

למדע

לומדים בבית

שאלות

1. ציינו את כל המקומות, המוזכרים בקטע, אליהם הגיעו טיפות הגשם.
2. מה לדעתכם קרה לכל טיפות הגשם שירדו למטה? בחרו חמישה מקומות מאילו שכתבתם בשאלה הקודמת וציינו לגבי כל אחד מה קרה לטיפות המים?
לדוגמא:

חלק ב: מטיילים בעקבות טיפות המים

3. היכנסו לפעילות "[מטיילים בעקבות טיפות המים](#)" שבסביבת הלימוד קל וחומר שבאתר מטר:
 - א. בצעו את שלושת הפעילויות הראשונות.
 - ב. הסבירו: לאן "נעלמו" המים שהרטיבו את הצמחים ואת כל מה שהיה על פני הקרקע? האומנם המים "נעלמו"?
 - ג. מה קרה למים שירדו על פני הקרקע? ציינו שלוש אפשרויות.

**מרכז ארצי להשתלמויות הדרכה וייעוץ
בחינוך מדעי וטכנולוגי לבתי הספר היסודיים**

לומדים בבית

ד. בפעילות "מטיילים בעקבות טיפות המים" גיליתם שטיפות מים יכולות לעבור ממקום למקום.

לפניכם רשימה של תופעות. העתיקו את המשפטים למחברת וציינו ליד כל תופעה, איזה תהליך גורם למים לעבור ממקום למקום? תוכלו להיעזר במחסן מילים.

שם התהליך	רשימת התופעות:
	• מהכביסה אל האוויר.
	• מהאוויר אל היבשה.
	• מהנחלים אל הים.
	• מהקרקע אל מי התהום.

מחסן מילים: התאדות, זרימה, חלחול, התעבות, התכה, הקפאה

4. כאשר מים עוברים מסביבה לסביבה המים משנים לעיתים את מצב הצבירה שלהם: ממצב נוזל לגז וממצב גז לנוזל. השיבו על שתי השאלות הבאות:

- א. **מנוזל לגז.** כיצד נקרא התהליך? לאיזו סביבה עוברים המים שהתאדו?
- ב. **מגז לנוזל.** כיצד נקרא התהליך? באיזו סביבה מתרחש תהליך זה?

**מרכז ארצי להשתלמויות הדרכה וייעוץ
בחינוך מדעי וטכנולוגי לבתי הספר היסודיים**

למדע

לומדים בבית

חלק ג: מסכמים

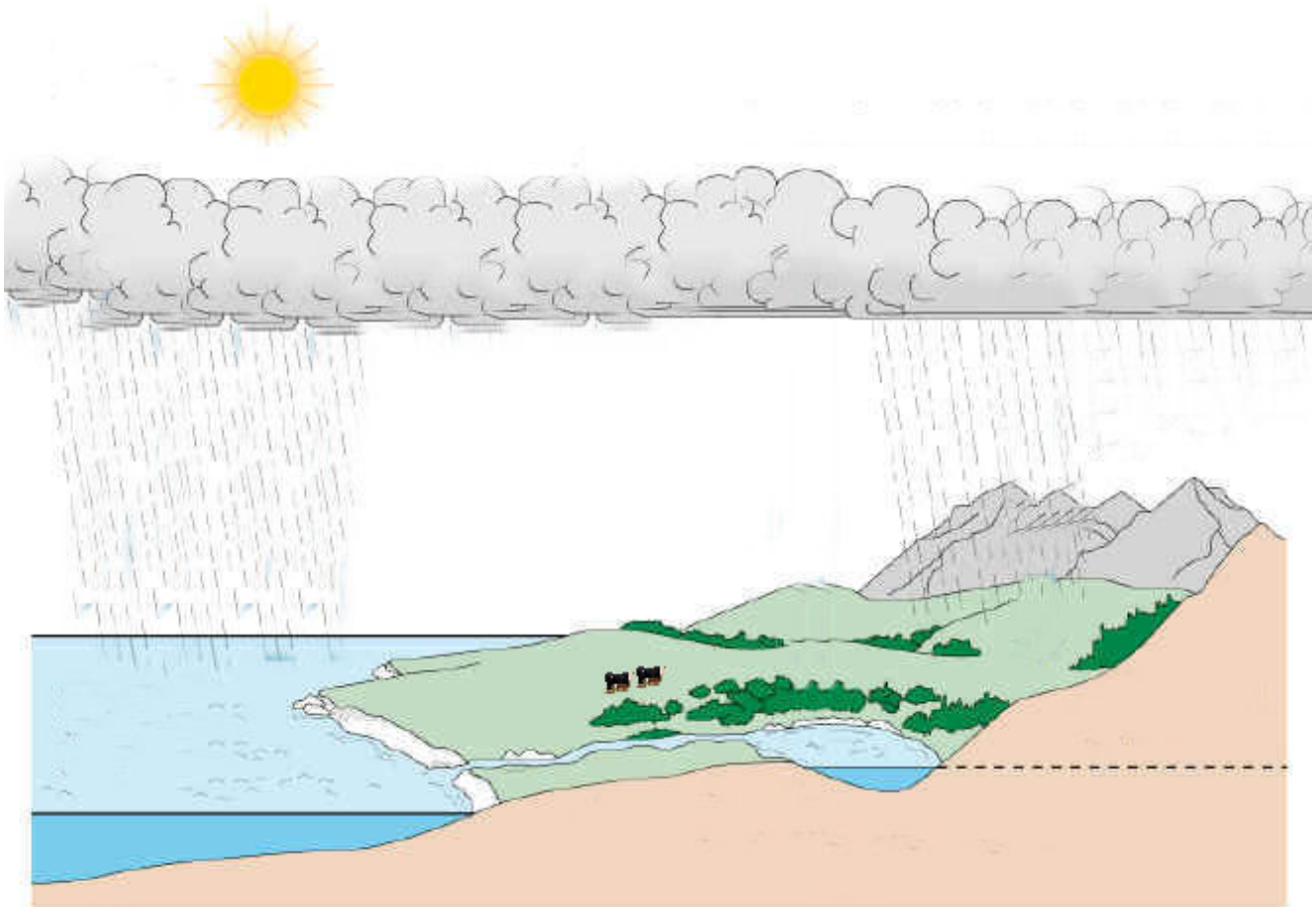
- בעמוד הבא מופיע איור של נוף. ציירו במחברת נוף דומה.
1. ציינו בציור שמות של מרכיבי סביבה המופיעים באיור.
 2. מאילו מרכיבי סביבה מתאדים מים לאוויר?
הוסיפו לציור חצים לכיוונים המתאימים וכתבו עליהם: "מים מתאדים".
 3. מה קורה לאדי-מים המגיעים לשכבות הגבוהות של האוויר?
כתבו את התשובה במקום המתאים בציור.
 4. האם מים חוזרים אל הסביבה שממנה הם התאדו?
ציירו חצים לכיוונים המתאימים וכתבו עליהם: "מים יורדים על _____".
 5. מה קורה למים שירדו על היבשה?
ציירו חצים לכיוונים המתאימים וכתבו עליהם: "מים _____".
 6. בדקו: האם התהליכים המופיעים בתרשים חוזרים על עצמם?
הסבירו והביאו דוגמה.
 7. בציור שהשלמתם מתואר תהליך הנקרא "**מחזור המים בטבע**". חשבו וכתבו מדוע נקרא התהליך הזה כך? הוסיפו את שם התהליך לציור.
 8. מהו לדעתכם תפקיד השמש בתהליך מחזור המים? הסבירו את תשובתכם.

**מרכז ארצי להשתלמויות הדרכה וייעוץ
בחינוך מדעי וטכנולוגי לבתי הספר היסודיים**

למדע

לומדים בבית

התרשים מעובד על-פי: <http://www.iusd.k12.ca.us/uhs/cs2/watercyclediagram.htm>